

De boekjes van A. HANS worden in alle scholen aanbevolen, omdat zij boeiend en nuttig zijn en aan de kinderen van eigen land en volk vertellen. Dat veel nummers reeds drie- en viermaal herdrukt werden, bewijst hoe A. HANS' KINDERBIBLIOTHEEK overal gevraagd wordt. De meeste verschenen boekjes zijn nog verkrijgbaar. Ziehier eenige van de laatste titels:

300. — 't Portiertje van Roeselare. — 301. De Kleine Tooneelspeelster. — 302. Angstige Dagen. — 303. Antwerpen in Brand. — 304. De Bannelingen. — 305. In het wilde Land. — 306. De Wonderbare Redding. — 307. Fiere Margriet van Leuven. — 310. 't Avontuur van den Schilder. — 311. Het Boefje. — 312. Een onverwachte Reis. — 313. De Geheimzinnige Teekens. — 314. De Spanjaarden te Gheel. — 315. Zwarte Jan. — 316. De Heks van de Moeren. — 317. De Boschwachter van Eikenhof. — 318. Het Juffertje van Parijs. — 319. De Wolfjager van Turnhout. — 320. De Zeeroovers. — 321. Het Gezin van den Visscher. — De Wilde Cow-Boy. — 323. Keizer Karel te Gent. — 324. De Spanjaarden te Mechelen. — 325. Kerstmis in de Sneeuw. — 326. Een angstig avontuur. — 327. De Reis in den Nacht. — De Zwarte Bende. — 329. Het licht in de Wildernis. — 330. De dankbare Soldaat. — 331. Een keer Wildstrooper. — 332. Het Wonderland. — 333. Het Verloren Testament. — 334. In veilige Haven. — 335. De wonderbare reis van schipper Bontekoe. — 336. Een brutale Feeks. — 337. Vaders vrouwen. — 338. De vlucht over de Schelde. — 339. Neel's avontuur. — 340. De Zwarte Kuiters. — 341. De Held van Afrika. — 342. De Pleegzoon van den Bedelaar. — 343. Het beleg van den Ravenburg. — 344. Een avontuurlijke vacantie. — 345. De vriend van den Indiaan. — 346. De Pelgrims en de Roofridder. — 347. De twee Gemzenjagers. — 348. Het verloren Koffertje. — 349. De Held van Maldeghem. — 350. Het verlaten Huis. — 351. De schat in den Kelder. — 352. — Het huis in de Dennen. — 353. De vriend van den Zeekapitein. — 354. De gestrafte Hoogmoed. — 355. Grootmoeders helpers. — 356. Een Vlaamsche jongen in Amerika. — 357. De jonge Kolonist. — 358. De herder van de Hooglanden. — 359. Na lijden komt verblijden. — 360. De twee Robinson Crusoe's. — 361. Edelmoedigheid beloond. — 362. De Durver. — 364. De Durver in de Prairie. — 365. De jonge Hovenier. — 366. De sluwe Goochelaar. — 367. De valsche Boudewijn. — 368. De zonderlinge Bezoeker. — 369. De schrik van het dorp. — 370. De Plaageest. — 371. Bij de Eskimo's. — 372. Ewyn, de lijfeigene. — 373. De eenzame hoeve. — 374. Het Schot in den Avond. — 375. De Stiefmoeder. — 376. Gescheiden Vrienden. — 377. Het Avontuur der Kerstzangers. — 378. Hoogmoed gebroken. — 379. De Cirkusjongen. — 380. Uit het Cirkus. — 381. Het Spookschip.

Elke week verschijnt een nieuw boekje.

Vraag ze in de boekwinkels en bij dagbladverkoopers.

UITGAVE A. HANS-VAN DER MEULEN, CONTICH.

Drukkerij R. Bracke-Van Geert, Wetteren.

De Dochter van den Visscher

DE DOCHTER VAN DEN VISSCHER.

I.

Emma Hamels kwam van 't kleine dorp. Ze woonde achter de duinen. De Herfstdag was weer ten einde.

In het flauwe licht zag Emma plots een hooge gestalte boven op een duintop. En ze schrok. Die figuur kwam haar bekend voor... Een man in een langen zwarten mantel en op het hoofd een breedgeranden zwarten hoed. Tusschen mantel en hoed schemerde een bleek scherp gelaat.

Ja, dat beeld stond thuis in een oud boek. Het was de « Vliegende Hollander », de kapitein van het spookschip, dat gedoemd was altijd op zee te varen... De man, die niet sterven kon, omdat hij boete moest doen voor zijn vroeger bedreven kwaad.

En nu stond de « Vliegende Hollander » daar op het duin. Hij was hier bij Zwinburg aan land gekomen. En dat beteekende ongeluk.

Emma liep weg. En hijgend trad ze haar huisje binnen.

— U zoo gehaast? vroeg haar moeder. Het is boos weer. En uw arme vader en broeder, die op zee zijn...

— Ze kunnen te Nieuwpoort of Oostende binnen vluchten...

— Ze zijn heel ver gegaan, zoo was hun plan.

— O, moeder, dan kunnen ze schuilen in een Engelsche haven.

— Ik ben toch ongerust.

Emma was dat ook. Ze dacht aan de verschijning in het duin, maar zweeg er over, om moeder niet angstiger te maken.

— Hoor den wind, hernam vrouw Hamels.

Ze zou dat dien avond nog dikwijls herhalen, telkens het huisje een stoot kreeg, al stond het geschoot achter de hooge duinen.

Het was gezellig en zindelijk in de kamer. Nu hing er echter de onrust om vader en zoon, visschers op de wijde, wilde zee.

Moeder en dochter gingen vroeg slapen. Vrouw Hamels legde zich in de bedstede, in het kamertje zelf. Emma sliep boven.

Ze lag van avond lang wakker. Wat betekende de verschijning van den Vliegende Hollander? Wat moest er gebeuren rond Zwinburg, hun dorp?

Eindelijk toch sluimerde Emma in.

Midden in de nacht werd ze verschrikt wakker. Ze hoorde een kreet. Neen, het was niet de wind! Moeder riep... Emma spoedde zich naar beneden... Vrouw Hamels had de bedstede verlaten en een kaars aangestoken. Emma schrok van haar gelaat...

— Moeder, wat scheelt u nu? vroeg ze gejaagd.

— Ik heb het tweede gezicht gezien... van uw vader en Kees...

Emma kreeg een vreeselijken schok... Kees was haar broer.

Het tweede gezicht... o, ze wist wat het betekende.

— Ik zag uw vader en Kees, vervolgde vrouw Hamels schreiend. Ze lagen in het water. Maar hun hoofd stak nog boven, de natte haren vastgeplakt tegen de wangen. Ze keken met groote oogen naar mij. En dan verdwenen ze. Uw arme vader en mijn brave jongen zijn verdronken.

Nu wist Emma wat de verschijning van den Vliegende Hollander beteekend had... 't Ongeluk was gekomen...

Zulk een visioen... het was het « tweede gezicht », en alle visschers geloofden er aan.

Toch zei Emma nog:

— 't Is misschien een akelige droom, moeder.

— Neen, neen, paai me niet... 't Ongeluk is gebeurd, het scheepje vergaan... vader verdronken en Kees ook... Zet de klok stil. En span een laken over den spiegel.

Het waren teekenen van rouw. Zwijgend gehoorzaamde Emma. Dan rakelde ze het vuur op.

— Ga om oom David... we zijn zoo alleen, zei vrouw Hamels.

Spoedig was ze aan het huisje van oom David. Lang moest ze niet kloppen.

— Is er iets met moeder? vroeg oom David.

— Vader en Kees zijn verdronken, snikte het meisje.

En ze vertelde wat moeder gezien had.

— Wat is er? klonk het uit de bedstede, in dezelfde kamer, waar tante Anne-Mie sliep.

— Willem Hamels en Kees zijn verdronken. Dora heeft het tweede gezicht gezien, antwoordde oom.

— Moeder vraagt of ge komt...

— Ja, kind... ik ga dadelijk mee...

Oom David twijfelde niet aan de profetie van het tweede gezicht... Hij was overtuigd, dat de vader en broeder van Emma nu op zee het leven gelaten hadden. Zoo had moeder ook het tweede gezicht gezien, toen zijn broer Johannes in een wilden nacht als dezen verdronk.

Oom en Emma verlieten samen het huisje en worstelden door den huilenden wind. Plots greep Emma haar oom bij den arm.

— Daar... daar... fluisterde ze. Zie, op het duin.

— De Vliegende Hollander! kreet de vischer.

Duidelijk zagen ze hem in 't matte licht dat door 't donker scheurde. De zwarte mantel fladderde in den wind.

— Laat ons verder gaan, zei oom David zacht.

— Ho Jo! klonk het.

Dat was volgens de oude verhalen de kreet van den Vliegenden Hollander.

De stoere man nam zijn nicht bij de hand en trok haar mee. Ze zetten het samen op een loopen.

— Ho Jo! galmde het nog achter hen.

— Ik heb hem van avond ook al gezien! zei Emma.

— O, dat we nu door den Vliegenden Hollander bezocht moeten worden. Er zal nog meer ergs gebeuren. Hij blijft hier rond dolen.

Ze kwamen aan Emma's huis.

— O, David, David... mijn Willem en Kees! jammerde vrouw Hamels. Ik heb ze beiden zien verdrinken.

En vrouw Hamels beschreef weer het visioen, tusschen snikken en zuchten in.

— Ja, Dora, 't is de wil des Heeren geweest en we moeten er ons aan onderwerpen, zei oom David dan. Er komen van die bezoeken. Ge weet, dat ook de zee haar dooden zal teruggeven, zoowel als de graven op het land. En troost u daarin.

— 't Is zoo vreeselijk te moeten denken, dat Willem en Kees nooit meer terug komen. Nu ben ik een arme weduwe.

— Hoor eens, ik ben er ook nog... We zullen

u helpen, Dora... Alles lijkt nu erg donker voor u.. God zal licht brengen... Vertrouw daarop!

Oom bleef in het huisje.

— De « Martinette » is ook op zee; de sloep van mijnheer Van Daandel, zei hij. En ze is slecht. Ze had hersteld moeten worden. Mijnheer Van Daandel liet ze toch vertrekken. God zij de bemanning genadig! Hoor den storm eens!

De oude geestelijke van het dorp kwam den volgenden morgen. Tante Anne-Mie was naar hem toe geweest.

— Wat hoor ik... een tweede gezicht gezien? vroeg hij.

— Mijn man en mijn zoon! snikte vrouw Hamels.

— Maar ge neemt bijgeloof voor waarheid aan, beweerde de pastoor. Ik ontken niet, dat het tweede gezicht menigen keer is uitgekomen, doch niet altijd.

— Mijn man en Kees zijn dood! riep vrouw Hamels. Waarom me te paaien?

— En er zal nog iets ergs gebeuren, beweerde oom David. We hebben den Vliegende Hollander gezien

— Maar dat is nu zeker bijgeloof, zei de pastoor. Er is geen Vliegende Hollander. Een fabel, menschen! Hoe dikwijls moet ik het nog herhalen? Een oude vertelling met een diepe betekenis, dat is waar. Een zeekapitein, die altijd God

vervloekte en nog 't meest in de heftigste stormen en God uitdaagde. En als straf moet hij blijven ronddolen op zee, tot zijn boete voltrokken is. Een oud verhaal. De zondige ziel vindt geen rust. Maar ge moogt niet denken, dat er een echte Vliegende Hollander is!

De pastoor bemoedigde vrouw Hamels en haar dochter.

— God, die de vogelen des Hemels voedt en de leliën der velden zoo heerlijk bekleedt, zorgt ook voor een weduwe, zei hij.

— — — — —
Den volgenden dag was er beroering aan de haven. Een sloep was binnen gevaren.

— Koo Baas en zijn volk, zei Emma die daar stond. Ze hebben in de buurt van vader en Kees gevecht... Ze zullen nieuws hebben.

Ze liep met anderen naar de visschers toe.

— Weet ge iets van vader? kreet Emma. Vader is verdronken, en Kees ook, hé! Moeder heeft het tweede gezicht gehad.

— Ja, God hebbe hun ziel! Hamels en zijn zoon vergingen met hun sloepje, sprak Koo Baas. 't Was in den nacht... We voeren dicht langs hen heen... We hoorden Kees nog roepen... Maar we konden niets doen... 't Was de storm, die er ons langs joeg. We danken God, dat we zelf ontkomen zijn.

Emma liep naar moeder. Ze begon nu te schreien.

— Koo Baas en zijn volk zijn binnen gekomen, zei ze. Ze weten het van vader en Kees... Ze hebben hen hooren roepen, maar konden niet verstaan wat.

Er waren twee ledige plaatsen in het huisje.

Maar van de « Martinette », de groote sloep van mijnheer Van Daandel wist Koo Baas niet.

II.

Mijnheer Van Daandel was reeder en bezat veel visschersschepen.

De familie zat in de rijk bemeubelde huiskamer

Mijnheer en mevrouw waren hier, en hun dochter Sophie en hun achttienjarige zoon Richard, die al bij zijn vader op het kantoor was en zich soms zelf den meester waande. De familie sprak over het nieuws door Koo Baas meegebracht over den dood van Hamels en zijn zoon.

— 't Is erg voor de weduwe, sprak de heer Van Daandel. Haar man en zoon kwijt. Ze hadden een eigen scheepje gekocht. Die lui hadden beter de centjes gespaard. Hamels en zijn zoon waren bij mij. Maar Kees wilde zijn eigen baas worden. Zoo zijn er nog... En op slechte bootjes steken ze in zee.

-- Onze vaartuigen zijn ook niet allemaal

van eerste klas, merkte de zoon Richard op. De « Martinette » heeft nog niet van zich laten hooren

— Zoudt ge dat buiten niet gaan vertellen? vroeg de vader nijdig.

— Natuurlijk niet...

— Onze booten zijn heel goed. Koo Baas is in denzelfden storm geweest. Zijn boot hield het flink uit. En de « Martinette » zal eveneens terug keeren.

— Koo noemde het een mirakel, dat hij ontsnapt was, beweerde Richard. Ik heb hem natuurlijk dadelijk den mond gestopt. Ze moeten bij mij met zulke praatjes niet komen. Maar, papa, onder elkaar mogen we wel eens zeggen, wat we denken. In elk geval zijn de booten goed verzekerd, de menschen niet.

— Hamels en zijn zoon hadden uw dienst wel verlaten, maar we zullen de weduwe toch wat steunen, nietwaar? vroeg mevrouw.

— O, zeker, lenig er den nood. En de dochter kan werk krijgen in de nettenbreierij en er een goed loon verdienen. Het is haar plicht haar moeder bij te staan.

— Ik zal het haar zeggen. We zullen er morgen heen gaan, Sophie.

— Moeder en dochter samen op armenbezoek dat staat deftig! oordeelde Richard. Ik ben nieuwsgierig of we de « Martinette » terug zien.

Hij zei het onverschillig, als waren er geen menschen op die sloep.

Een jonge man trad in de kamer. Hij had een knap gelaat, golvend blond haar en was flink van gestalte.

— Goeden avond, zei hij.

Hij was een neef van Van Daandel, en een dichter. Hij logeerde hier en betaalde kostgeld. Hij was naar de kust gekomen om verhalen te zoeken voor zijn gedichten. Hij heette Willem Breedens.

— Er is hier groot nieuws, zei Van Daandel. Ge weet wat we u verteld hebben van het tweede gezicht, van een visschersvrouw. Welnu, die vrouw had gelijk: vandaag is een van mijn visschers teruggekeerd, en hij heeft de twee visschers zien verdrinken.

Breedens luisterde verbaasd toe. Hij had eerbied voor de visschers en vond hen een flink ras. Hij voelde medelijden met de twee verdronkenen. Over de « Martinette » had men tot hem niet gesproken.

— Ha, ik bewonder de visschers, zei Willem. Bij hen is gevoel, waarheid, natuur... Zoo innig is de band tusschen menschen die elkaar beminnen, dat ze elkaar zien in uren van gevaar en afscheid nemen voor den dood, al zijn ze ver vaneen... Het tweede gezicht, ha, daar maak ik een grootsch gedicht over!

Richard keek spottend naar hem. Bij vrienden noemde hij Willem Breedens een zot...

III.

Mevrouw Van Daandel en Sophie zouden een bezoek brengen aan de weduwe Hamels. Willem Breedens vernam dit en vroeg de dames te mogen vergezellen.

Hij wilde de vrouw eens zien, die het tweede gezicht had gehad. Ze moest immers een hoofdfiguur worden in zijn gedicht.

Na den middag gingen ze gedrieën heen. In het dorp werden ze eerbiedig begroet. Mevrouw Van Daandel knikte dan statig terug. Ze genoot feitelijk van haar aanzien. Ze wist zelve niet, hoe trotsch ze was.

Vrouw Hamels en Emma zaten in huis. Nog altijd bedekte een laken den spiegel en zweeg de oude klok als rouw over hen, wier plaatsen hier ledig bleven.

De dames en Willem traden binnen. Mevrouw Van Daandel stelde mijnheer Breedens voor.

— Ik heb van uw treffend visioen gehoord, zei Willem. Ik ben er zeer van onder den indruk. Ge moet uw man en zoon wel innig bemind hebben om zulk een sterke zielsverwantschap te bezitten.

Vrouw Hamels begreep die hooge woorden niet. Wat wist zij van zielsgemeenschap.

— Natuurlijk had ik mijn man en mijn jongen lief, sprak ze. O, ze waren zoo goed voor mij... 't Is vreeselijk, dat ik ze beiden zoo ineens kwijt ben. Ja, mijnheer, ik zag ze met het hoofd boven water, het haar langs het gezicht. Toen wist ik het, dat ze nooit meer zouden terugkeren... God beproeft me zwaar, maar ik moet het gelaten dragen.

— Met het scheepje hebt ge alles verloren, zeker? vroeg mevrouw Van Daandel.

— Alles, mevrouw. Dat kunt ge wel begrijpen. We konden het niet verzekeren. De som was te hoog... O, we hadden zoo voor het bootje gespaard.

— 't Is jammer, dat uw man en zoon niet bij ons in dienst gebleven waren.

— Een mensch streeft naar vooruitgang, hé, mevrouw?

— Emma kan werk krijgen op onze nettenbreierij, vervolgde mevrouw Van Daandel. Dat loon zal u goed te pas komen. Mijnheer heeft het nu vergeven dat uw man en zoon zijn dienst verlieten. Ze deden toch dwaas.

Willem Breedens zag dat een donkere schaduw kwam op het gezicht van Emma... En dat deed hem genoeg, want hij voelde zelf ook het vernederende in de woorden van mevrouw Van Daandel met haar bittere liefdadigheid.

— Emma kan dus dadelijk aan 't werk gaan, hernam de dame.

— Ik wil het nog eens met moeder bespreken, mevrouw, antwoordde Emma.

— Vrouw Hamels, gij kunt goed naaien, nietwaar? Welnu ik zal u werk bezorgen en mijn kennissen zullen u gaarne wat meer betalen dan een ander... zooals ik trouwens zelf ook.

— O, ik vraag niet beter dan te werken voor mijn brood, betuigde de weduwe. We hebben allemaal altijd de handen uit de mouwen gestoken.

— We moeten gaan, zei mevrouw Van Daandel, na nog eenigen tijd gepraat te hebben over haar plicht armen te helpen.

Ze legde een bankbiljet op tafel.

— Dat is de eerste hulp, zei ze.

— O, ik heb nooit van iemand wat moeten aannemen! kloeg de weduwe. We hebben harde Winters gehad. Soms was ik op het punt naar het armbureau te gaan. Maar mijn man wilde het niet. Liever leed hij honger... En nu...

Zuchtend keek ze naar het geld: Emma schoof het biljet terug.

— Mevrouw, sprak ze, neem het niet kwalijk. maar werk zullen we gaarne aannemen. Een aalmoes aanvaarden... neen, dat kunnen we niet

— Dat is hoogmoed, sprak de reedersvrouw, wat boos.

— Fierheid is geen hoogmoed. beweerde Willem. Ik kan dat gevoel zoo goed begrijpen.

— Ik handel in den geest van vader, hernam Emma.

Mevrouw Van Daandel raapte het biljet weer op.

— 't Was gaarne gegeven, zei ze, maar ik dwing u natuurlijk niet.

— Op naaiwerk ben ik zeer gesteld, sprak de weduwe. Neem het ons niet kwalijk, mevrouw, maar ik moet mijn dochter gelijk geven. We hebben nooit iets gevraagd of gekregen.

— Ge zijt veel te hoogmoedig. Nu, ge moet het weten. Dus, meisje, mijnheer wil u op de nettenbreierij nemen. Ge kunt morgenochtend komen... Ik moet nu gaan... ik heb nog andere bezoeken... Ge moogt mijnheer wel dankbaar zijn.

De dames knikten statig, maar Willem gaf moeder en dochter Hamels de hand.

— God sterke u, zei hij met warmte in zijn stem. Het is een vreeselijke slag... Zoo ineens twee ledige plaatsen! Dat was zeker vaders zetel?

— Ja, mijnheer, en dat mijn man er nooit meer zal zitten...

De weduwe begon weer te weenen.

— Toch moed houden! hernam Breedens. God geeft kracht naar kruis!

De dames waren al buiten. Willem voegde zich bij hen.

— Gij zoudt hier gauw de menschen bederven, zei mevrouw Van Daandel. Moest ge patroon zijn, het volk werd baas over u.

— Waarom nicht?

— Ge stijft ze in hun gebreken. Die Emma is een hoogmoedig schepsel. Ook al aangetast door den geest van oproer zooals veel jongeren.

— Omdat ze uw aalmoes weigerde! Maar nicht, dat bewonder ik juist! 't Is fierheid... Ik ken die karakters uit onze oude volksverhalen... uit de geschiedenis en de folklore. Ge moest fier zijn, dat hier nog van dat echte ras woont, afstammelingen van de Friezen, de Saksers, de Keerlen, de Vikingers misschien... dat is nu gelijk, maar van het stoere volk, dat de lage landen uit de zee opbouwde.

Een oude visscher trad eerbiedig nader.

— Mevrouw, is er nog geen nieuws van de « Martinette »? Mijn zoon is aan boord, zei hij. Hij heeft zes kinderen.

— De « Martinette » is veilig... Ge moogt me op straat niet aanspreken, snauwde de voorname dame.

Willem vond dat hard.

— De « Martinette » is een sloep van mijn

man, sprak mevrouw. Omdat er een bootje ver-
gaan is, denken ze nu dat onze sloep ook gezon-
ken moet zijn. Dat is dwaas...

Willem voelde weersin voor de houding van
mevrouw Van Daandel. Hij zweeg nu.

— — — — —

— Ik ga niet naar de nettenbreierij! had Em-
ma tot haar moeder gezegd.

Daar arbeidden afgedankte, doodarme vis-
schers en ook ruwe jongens en meisjes.

Het kleine werkhuis, dat bij de reederij van
den heer Van Daandel behoorde, had een slech-
ten naam.

— En daar wil mevrouw Van Daandel mij
stoppen! sprak Emma verontwaardigd. Eigenlijk
had ik het haar in 't gezicht moeten zeggen, dat
ik er me te hoog voor acht.

— Uw vader zou er ook tegen geweest zijn...
Vrouw Hamels zuchtte...

— Morgenochtend zal ik aan mevrouw Van
Daandel gaan zeggen, dat ik liever naai, dan net-
ten te breien, hernam Emma

Oom David kwam binnen. Hij werd nijdig,
toen hij het hoorde van dat netten breien.

— Ge gaat er niet heen, sprak hij. 't Is er een
ruw boeltje. Ze vloeken er. Ha, liever nam ik u
beiden bij mij in huis... Maar houdt samen moed.
God zorgt... Ge zult geen gebrek lijden. Dat weet
uw man in den hemel nu ook!

Oom David bracht meer troost dan de reeders-
vrouw.

IV.

Twee dagen later stapte Willem Breedens het
huisje van vrouw Hamels binnen. Emma zat er
bij haar moeder.

— Hebt ge nu werk? vroeg Willem.

— Nog niet, antwoordde de weduwe. Emma
wil niet naar de nettenbreierij.

— Ik weet het... en ze heeft gelijk. Omdat ge
in moeilijke omstandigheden verkeert, moet ge
u niet vernederen.

— Mevrouw Van Daandel brengt geen naai-
werk. Ik denk, dat ze boos is, hernam de we-
duwe.

— Gij kunt zeker wel goed schrijven? vroeg
Willem aan Emma.

— Jawel, mijnheer. Ik mocht van vader lang
naar school gaan.

— Ja, dat heeft de pastoor me verteld. Ik heb
werk voor u. Bij den ouden heer Lelie vond ik
een hoop boeken waaruit ik heel wat bladzijden
wensch te bezitten. Maar de oude heer Lelie wil
die boeken niet verkoopen. Ik mag ze wel een
tijdje leenen. In den handel zijn ze niet meer te
krijgen. Ik moet dus allerlei verhalen die me be-
lang inboezemen doen afschrijven. Als gij ze voor
mij wilt overschrijven, zal ik u flink betalen. 't
Zijn vertellingen en beschrijvingen van de streek

hier. En ik heb die noodig. Zoudt ge me kunnen helpen?

— O ja, mijnheer!

— Er is werk voor den heelen Winter... Ge moet er niet mee jagen. Dan zal ik u de boeken en papier brengen. Over de voorwaarden raken we het wel eens. Ge bewijst me een grooten dienst. Ik zelf kan me met dat overschrijven niet bezig houden.

Emma dankte Breedens voor den arbeid dien zij gaarne verrichtte. En haar moeder was ook blijde.

Willem bleef wat praten. Hij dronk zelfs een kom koffie mee. Hij vroeg naar het leven der visschers.

Toen hij vertrok beloofde hij den volgenden dag een eerste boek te brengen. Het was voor hem een goede gelegenheid copie's te krijgen uit oude boeken, die hij bij een verzamelaar gezien had.

En hij wist dat hij aldus waardige menschen hielp. Hij zou er bij de Van Daandels over zwijgen.

Den volgenden dag keerde Willem Breedens in het huisje van vrouw Hamels terug. Hij bracht het eerste boek waaruit Emma verhalen moest afschrijven. Het was in een leeren band en zag er zeer oud uit.

Hij sloeg het open en wees waar Emma moest beginnen.

Het meisje werd plots bleek. Haar blik viel op een plaat en ze zag dadelijk dat deze den « Vliegende Hollander » voorstelde.

Breedens merkte haar ontsteltenis niet.

— Dit is een vertelling over den « Vliegenden Hollander », zei hij.

Emma verzweeg dat ze den geheimzinnigen doolaar tweemaal gezien had.

— Dit is een verhaal van zijn verschijning in Friesland, meer dan een eeuw geleden, hernam Breedens. Ik wil dat blijvend bezitten, zooals een boel andere legenden en beschrijvingen. Maar ge moet u niet overhaasten. Voor dit verhaal zult ge een week noodig hebben!

Hij ging heen.

Emma staarde nog naar de plaat. De « Vliegende Hollander »!... Ja, zoo zag hij er uit, in zijn wijden mantel en met zijn breeden hoed en het bleek gelaat.

Ze begon het verhaal te lezen:

« Toen de « Vliegende Hollander » een jonge kerel was, geloofde hij noch aan God of zijn gebod. Hij was zeer lichtzinnig. Hij tartte in den storm God. Eens bij een orkaan, toen 't schip in nood was en matrozen tot den Hemel om hulp riepen, bespotten de kapitein hen en ook den Almachtige. Hij wilde zonder bijstand het gevaar

trotseeren en vreesde storm, zee noch duivel. Zijn schip verging niet. Maar de kapitein, een Hollander, zou ronddolen op zee. Nu en dan kon hij landen... »

Met spanning las Emma de vertelling, een fabel eigenlijk.

V.

Van Daandel en zijn zoon kwamen thuis.

— De Martinette is toch gezonken, zei de vader.

— Maar wees gerust, mama, ze is goed verzekerd... De assurantie betaalt! sprak Richard.

— Ik heb over een uur een telegram gehad uit Engeland van schipper Claassen, die op een andere boot vaart. Hij zag de Martinette verdwijnen.

— En de opvarenden? vroeg Willem Breedens. De bemanning?

— Nog niets van bekend, antwoordde de reeder. Maar zeker verdronken.

— Vreeselijk! Hoeveel?

— Zes man en een knaap. Ik ken natuurlijk alle bijzonderheden niet. Een telegram is kort. Hier is het.

En Van Daandel las:

« Zag Martinette zinken. Reddingspogingen onmogelijk in storm. Allen vermoedelijk verdronken.

Claassen ».

— Zou er geen hoop meer zijn voor het volk? vroeg Breedens.

De reeder haalde de schouders op.

— Het telegram komt uit Dover... Moesten er gered zijn, dan zou men het daar weten.

— Weten die familieleden het al? vroeg Willem.

— Het nieuws is bekend. We zijn vlug van het kantoor weggegaan, om geen last te hebben van klagende vrouwen. Ze zullen wel beweren, dat de Martinette slecht was. Er zijn ontevreden jonge visschers, die ons altijd kwaad bezien.

Willem Breedens was verontwaardigd.

Hoe spraken deze menschen over de visschers en hun familie!

Men ging aan tafel.

Plots klonk lawaai voor het huis. En tegelijk was er gerinkel van glas.

— Daar zijn de schoelies! zei Richard en hij verbleekte. De visschers komen ons lastig vallen

— Ze gooien een bovenraam in! kreunde zijn vader. O, hoor ze eens schreeuwen...

— Dat moet de politie toch hooren! oordeelde Richard. Ik zal uit 't dakraam op de bende schieten!

— Neen! verbood Willem Breedens met forse stem.

— 't Zijn beesten!

— Het zijn geen beesten, maar verbitterde menschen.

— O, gij spreekt ze nog voor! En ge zoudt zeker gaarne hier den boel zien kort en klein slaan! Maar ik schiet er op als de politie ze niet gauw uiteen ranselt! verzekerde Richard.

Willem verliet de kamer. En vastberaden stapte hij door de gang.

't Was daar buiten nu een onbeschrijfelijk lawaai. Men tierde, schreeuwde, jouwde, floot.

Breedens opende de deur. En plots was het stil. Willem stond daar in het licht van de ganglantaarn.

— Menschen! riep hij. Luistert naar mij... Ik begrijp wat er in uw gemoed omgaat. Er is een vreeselijke ramp gebeurd... Een sloep is vergaan.

— O, die zot heeft de voordeur geopend! zei daar binnen Richard. En 't gepeupel zal in huis dringen.

Hij liep door de gang en stootte Breedens geheel buiten en sloeg de deur weer dicht.

-- Ze gooien hem op straat! klonk het uit het volk... 't Is omdat hij voor ons spreekt.

— Hij is van de familie en wil ons paaïen! schreeuwde een ruwe stem. De Martinette was een slecht schip. De reeder wilde het niet laten herstellen.

— Menschen, zooals ge nu handelt, kunt ge

uw zaak niet winnen! vervolgde Willem. Geweld is geen recht... Gaat rustig heen en verdedigt uw zaak door vergadering en pers! En treedt niet op tegen enkele personen, maar tegen algemeene toestanden en misbruiken, die verdwijnen moeten. Eerbiedigt de nagedachtenis van hen, die in zee slapen, maar wier dood pleit voor uw recht! Niet met gejoel kunt ge 't winnen.

— 't Is ook een mooi prater, die u met een zoet lijntje weg wil hebben, hoonde er een.

Plots stond Emma Hamels bij Willem Breedens.

— Menschen, ik heb pas mijn vader en broer verloren. En ik heb recht van spreken. Deze heer zegt de waarheid. Zoo mogen we niet handelen. Laat ons rustig uiteen gaan! riep ze.

— Komedie om den reeder te helpen. Die vent paait ons. De sloep deugde niet. Van Daandel stuurde ze toch in zee! klonk het terug.

— Menschen luistert niet naar oproerige praatjes! hernam Willem. En luistert ook niet naar slechte raadgevers en ophitsers. Er zijn andere middelen om uw recht te verkrijgen!

Plots trof een steen Willem aan 't hoofd en de moedige jonkman wankelde en zonk neer. Hij slaakte nog een kreet en lag dan roerloos.

— Dat is gemeen! klonk het

— Welke lafaard heeft dat gedaan? vroeg een visscher.

— 't Is verdiend! joelde een ander.
— O, mijnheer Breedens .. riep Emma ontsteld uit.

Ze wilde hem helpen opstaan, maar Breedens bewoog zich niet.

Richard was op zolder gegaan en stak zijn hoofd door een dakraam.

— Ik geef u drie tellen om te verdwijnen! schreeuwde hij. En dan schiet ik in den hoop. Een eerste schot is in de lucht... en dan tel ik en daarna blauwe boonen voor den hoop oproermakers!

Een knal klonk, en het volk drong joelend achteruit. Maar eenige jonge mannen werden woedend.

— Kom, we halen dien aap uit zijn kot en verdrinken hem in de haven! bulderde er een. De zoon is nog slechter dan zijn vader.

— Help dezen heer, die het zoo goed met u meent! Mij bezorgde hij werk. Hij heeft ook andere arme lieden geholpen! riep Emma.

Oom David drong door het volk.

— Men gaat hier te ver! zei hij. Alloh, helpers!

Eenige mannen boden zich aan. De deur der reederswoning bleef echter gesloten.

Emma liet den bewusteloozen Breedens naar haar huis brengen. Vrouw Hamels schrok. Ze vernam wat er gebeurd was. Breedens had een

wonde aan het hoofd.

Moeder wiesch die uit. Emma liep om den dokter.

De politie dreef intusschen de bende voor de reederswoning uiteen.

De dokter kwam.

— 't Zal niet erg zijn, de steen is afgestompt, zei hij.

Willem Breedens kwam tot bezinning. Hij herinnerde zich dan het gebeurde.

— Willen we u naar het huis van mijnheer Van Daandel brengen? vroeg oom David. Het is daar nu rustig, voegde hij er bij.

— Neen... neen... De Van Daandel's zijn harde en wreede mensen. Laat mij hier...

— Dat is beter ook, oordeelde de dokter. Laat hem slapen. Morgen is hij beter.

De weduwe stond haar bedstede af... Moeder waakte dien nacht. En ze dacht ook aan de Martinette... Er was nu wel veel verdriet op het dorp.

Emma lag boven... Ze peinsde aan den Vliegende Hollander... Ja, zijn verschijning had wel veel ongeluk verwekt, meende ze.

Twee rampen te Zwinburg!

Als de Vliegende Hollander van zijn spookschip aan land kwam, beteekende dit onheil.

Zoo meende Emma, en zoo dachten veel men-

schen aan de kust. Het was al vastgeankerd bijge-
loof.

Den volgenden morgen voelde Willem Bree-
dens zich nog suf. De dokter kwam terug en
schreef rust voor. Dan zou het herstel spoedig vol-
gen.

In den voormiddag trad mevrouw Van Daan-
del de kleine woning binnen. Ze keek verstoord.
Vluchtig groette ze weduwe Hamels.

— O, Willem, het spijt me zoo wat er gebeurd
is, sprak ze. Ik wist eerst niet dat ge gewond
waart. En toen ik het hoorde, en de voordeur
opende, om u in huis te laten dragen, had men u
al weggebracht. Maar ik zal een rijtuig sturen,
om naar ons over te brengen. Ik zal u verplegen.
Ge zult niets te kort hebben

— Neen, antwoordde Breedens, ik keer niet
meer in uw woning terug. Gisteravond werd ik
buitengesloten... Emma Hamels en haar oom
David hebben zich over mij ontfermd... Ik blijf
hier...

— Zoo armoedig... Een hard bed... dat kan
toch niet.

— Arm maar brave lieden, hernam Willem.
Ja, bij u is rijkdom, doch hoe werd er over de
verdrongen visschers gesproken... Uw man en
Richard moesten zich schamen... De Martinette
was een slecht schip en toch werd het in zee ge-

zonden zonder herstellingen

— Dat is laster...

— Niet waar... Het moest hersteld worden,
maar dit gebeurde niet en de sloep ging als een
drijvende doodkist in zee. In plaats van wroeging
te gevoelen, wilde Richard nog op de menschen
schieten... Laat me maar hier! En ik wil nu rus-
ten. Ik spreek niet meer.

— Ge laat u opstoken door deze menschen,
zei mevrouw Van Daandel woedend.

— Ik stook niemand op! sprak de weduwe ver-
ontwaardigd. God zal oordeelen over de Marti-
nette. Er zijn veel gezinnen in diepe droefheid. Er
is groote rouw.

— Kunnen wij het helpen dat het stormt?

— De Martinette moest hersteld worden...
Maar het gebeurde niet. Ze was hoog verzekerd...
Het schip zal betaald worden... Voor de familie
der verdrongen visschers is het ellende.

— Leugen en laster! kreet mevrouw Van
Daandel, Maar met u spreek ik over die zaak niet.

Nijdig ging ze heen. De dame zag op straat nor-
sche gezichten en vijandige blikken. Ze ging vlug
naar huis.

— Al die drukte zal wel koelen, meende ze.
Wat stoort ik er me aan!

Haar man was van het kantoor teruggekeerd en
lag ziek te bed. Mevrouw Van Daandel ging bij
hem.

— Wat scheelt er? vroeg ze.
 — Ik ben zoo angstig...
 — Maar waarom?
 — De Martinette ...die verdronken visschers!
 Het is zoo wreed! Ik ben schuldig.
 — Ja... maar wat kunt gij er aan doen, als het stormt?
 — De Martinette was slecht. Ze moest hersteld worden. We hoorden dat er onder de Engelsche kust veel haringscholen waren... we wilden zooveel vangen, als het maar kon... En ik liet de Martinette niet herstellen... ik zond ze uit...
 — Dat herstel was zoo dringend niet.
 — Jawel! Richard bepraatte me en ik liet de sloep toch vertrekken... Ik heb schuld aan den dood van die menschen.
 — Ge hebt koorts en ge ijlt!
 — Neen, ik gil niet! We hebben schuld, zware schuld. Richard lacht me uit, als ik het zeg. Mijn zoon is slecht. Maar ik heb hem zoo opgevoed... begeerig naar geld, hard voor de zwoegers, wreed en zelfzuchtig.
 — Ge moet zoo niet liggen piekeren, hernam mevrouw.
 — Ik zie in mijn geest al die arme menschen in het water! kreunde Van Daandel. Toe, laat me gerust... spreek niet meer... ik lijd al genoeg... het is of mijn hoofd moet barsten! O, het is mijn straf!

— Ik zal om den dokter sturen en hij moet u een kalmeerend middel geven.

Het werd in het reedershuis een akelige nacht. Mijnheer Van Daandel riep soms luid uit, dat hij de moordenaar was van de bemanning der Martinette.

Tegen den morgen sliep hij in. Den volgenden dag was hij wat beter, doch hij scheen wel verouderd. De boekhouder van het kantoor moest bij zijn bed komen.

— Ge zult aan de gezinnen der verdronken visschers een jaar loon uitbetalen, zei de heer Van Daandel. Dit is voor eerste hulp.

De boekhouder keek verbaasd op.

— O, er is in mij veel veranderd, hernam Van Daandel. Ik heb schuld, zware schuld... Wat ik kan herstellen, zal ik doen...

Wat later trad Richard binnen. Hij had gehoord, welk bevel zijn vader aan den boekhouder gegeven had.

— Nu zal ieder zeggen, dat we plichtig zijn, sprak de zoon. Ge handelt zeker in koorts!

Van Daandel gebood zijn zoon te zwijgen.

— Ik ben meester en zal het toonen, zei hij.

VI.

Willem Breedens was genezen en had nu zijn intrek genomen in een hotel. Hij wilde niet meer bij de reedersfamilie terug keeren, maar toch nog voor zijn werk op Zwinburg blijven. Hij schreef

verhalen en maakte gedichten over de visschers.
Op een avond kwam Emma Hamels van Kad-
zand. Het was onstuimig weer.

Ze beklom het duin, om een diepe geul te ont-
gaan, waarin het water klotste nu de vloed rees.
Plots stond een gestalte voor haar, een groote ke-
rel met een breeden hoed en een wijden mantel.
O, het was de Vliegende Hollander...

Emma slaakte een gil. Ze wilde vluchten, maar
ze kon niet. 't Was of haar voeten in 't zand zon-
ken.

— O, doe me geen kwaad, smeekte ze.

— Emma! klonk het.

En plots voelde ze dat iemand haar bij den arm
greep. Ze wilde zich los worstelen...

— Emma, wees niet bang... ik ben het... Wil-
lem Breedens...

— Willem Breedens!

— Zaagt ge mij voor den Vliegenden Hollan-
der aan? vroeg Breedens.

— Ja...

— 't Is gek van mij... ik ben vermomd, als het
zeespook... O, ge moet het begrijpen. Velen zul-
len dat kinderachtig vinden. 't Spijt me geweldig
dat ik u schrik aangejaagd heb. En vroeger ook
heb ik u zoo doen beven... Gij hebt me ontmoet,
oom David ook... Ik wilde zooveel mogelijk de
legenden van de kust begrijpen. 't Was altijd een
studie. Toch heb ik mijn best gedaan om u en oom

David het bestaan van den Vliegenden Hollander
uit het hoofd te praten. Ik had oprechter moeten
zijn. Vergeef ge het mij?

— O ja, antwoordde Emma.

— Een dichter heeft soms rare invallen. Als ik
zoo vermomd bij storm rond zwerf begrijp ik beter
de oude verhalen.

— En het was dwaas van mij aan het sprook te
gelooven... Nu zal ik wijzer zijn... Eigenlijk heb
ik uit die oude boeken geleerd, dat die oude ver-
halen fabelen zijn. Er is geen Vliegende Hollander
die ongeluk kan brengen.

Ze wandelden samen terug.

Oom David hoorde nu ook wie de Vliegende
Hollander geweest was.

— Wat gekke streken van zoo'n dichter, zei
hij. Maar mijnheer Breedens is toch een braaf
mensch. Hij schrijft in de groote gazet van de stad
dat er betere toestanden voor de visschers moeten
komen. Hij verdedigt ons.

— — — — —
Mijnheer Van Daandel genas. Maar hij bleef
somber, want hij kon de ramp der Martinette niet
vergeten. Hij voerde veel verbeteringen in, al had
hij daardoor veel last met zijn zoon.

Een tooneelstuk van Willem Breedens over de
visschers maakte overal diepen indruk. En er kwa-
men meer en meer hervormingen. Willem bleef

te Zwinburg wonen en Emma Hamels werd zijn vrouw...

De visschers hadden een prachtige eerepoort gebouwd, versierd met ankers, netten, en scheepjes, toen ze trouwden. En aan veel sloepen wapperde de vlag.

Willem Breedens was rijk en Emma werd nu een voorname dame. Maar ze bleef nederig en deed veel goeds. Als ze armen of zieken bezocht, was het uit oprechte belangstelling. En haar man bleef de raadgever en de verdediger der visschers.

Moeder Hamels woonde bij Willem en Emma in en genoot een rustigen levensavond.

Ze dacht dikwijls aan haar man en zoon, die sliepen in het groote kerkhof, waar geen zerken zijn, en als eenig kruis, dat op het topje der masten, aan de visscherssloepen, verschijnt... en soms meezinkt in de golven, als om de dooden te dekken...